

MONITORING VAN PRUIMEN OP FERLENAIN ONDERSTAM

Nederlandse Fruittelers Organisatie

Auteurs: Tonnie van Kessel (Agroburen - van Wesemael groep)
Heleen Koenraads (NFO)

PT projectnummer: 14065.02

januari 2013

Productschap **Tuinbouw**

Inleiding

In 2010 en 2011 zijn een vijftal pruimenpercelen met onderstam Ferlenain gemonitord. De mogelijkheid werd namelijk niet uitgesloten dat deze onderstam meer capaciteiten zou hebben dan in eerdere studies werd aangenomen, mede gebaseerd op ervaring in het VK.

Deze monitoring is gefinancierd door het Productschap Tuinbouw en uitgevoerd door Dhr A van Kessel (Agroburen) gedurende de jaren 2010 en 2011 op verzoek van de NFO Productcommissie Steenfruit. De NFO is als projectleider betrokken geweest bij de aanvraag, opzet, rapportage en communicatie van dit project.

Aanleiding

Ferlenain is een pruimenonderstam die mogelijk meer capaciteiten heeft dan twintig jaar geleden werd verwacht. Nu de ervaringen met de VVA-1 onderstam nogal divers zijn, achtte de NFO Productcommissie Steenfruit het de moeite waard om een low-profile monitoring te laten uitvoeren naar de ervaringen van telers die Ferlenain momenteel nog in hun pruimenaanplant hebben staan. Gebruik van nieuwe sleedooronderstammen laat nog zeker een aantal jaren op zich wachten en bieden nu nog geen uitkomst.

Doelstelling

Door middel van een monitoring op fruit en boomkweekbedrijven met Ferlenain onderstam, meer objectief inzicht verkrijgen in diverse teeltaspecten van deze onderstam in relatie tot andere onderstammen.

Te bereiken resultaten

Objectief inzicht en bundeling van ervaringen met Ferlenain in de Nederlandse praktijk.

Aanpak

Op verzoek van de bovengenoemde commissie en in opdracht van het PT, heeft teeltadviseur Tonnie van Kessel de monitoring uitgevoerd in seizoen 2010 en 2011 in het kader van een consultancy opdracht. De Productcommissie heeft verzocht de volgende aspecten in de monitoring op te nemen;

- Groeikracht/ productie / pluktijdstippen
- Vitaliteit
- Verenigbaarheid/ vergroeiing van de onderstam met ras
- Plantafstanden/ Planttijdstippen
- Gebruikte tussenstammen
- Snoeimethode
- Gevoeligheid van ziektes
- Wortelopslag
- Ervaringen van boomkwekers met de opkweek
- Ervaringen pruimentelers/ motieven om Ferlenain aan te planten?

Resultaten

Na enkele seizoenen de pruimen op Ferlenain onderstammen bekeken te hebben op de aangegeven percelen kunnen een aantal opmerkingen gemaakt worden;

Sterke groei

De start van de jongere percelen die op de onderstam Ferlenain geplant zijn groeien in het algemeen sterk. In eerste instantie nagenoeg net zo sterk als op St. Juliën A. Op de moderne spillenafstanden van rond de 3,5 bij 1,5 meter is wortelsnoei in de beginjaren dan ook zeker nodig. Het moment van wortelsnoeien is bij pruimen wat moeilijker te positioneren dan bij bijvoorbeeld pitfruit. Bij een te sterke groei zijn matig productieve rassen weer moeilijk vruchtbaar te krijgen

Vruchtdracht

De vruchtdracht laat in de beginjaren duidelijk te wensen over. Vroege hoge producties zijn op deze percelen niet gehaald. Bij chemische dunning is het helemaal opletten want Opal reageert zeker op jonge bomen nogal eens te sterk. Op de meeste percelen hebben de Opal en ook de moeilijker dragende rassen (Avalon en Voyageur) tegenvallende producties gehaald. Hoe dit zich op later leeftijd ontwikkeld moet nog blijken maar in de beginjaren kan men beter terughoudend zijn met het inzetten van chemische dunning.

Ook in de eerder uitgevoerde proeven bleek trouwens ook al vaak dat de productie in de beginjaren niet echt hoog is in vergelijking met andere onderstammen of die nu zwakker waren of sterker.

Op één perceel was ook sprake van erg weinig bloemen als gevolg van een ernstige hagelbui in de voorafgaande zomer.

Gezondheid

Wat duidelijk opvalt en positief is dat er tot nu toe in de recent aangeplante percelen heel weinig tot geen uitval is van de bomen. Dat staat in tegenstelling tot de andere pruimenpercelen waar zowel op st. Juliën als op VVA1 spraken kan zijn van ernstige uitval, meestal waarschijnlijk als gevolg van Pseudomonas. De percelen zien er gewoon erg gezond uit.

Rijping

Het effect op een vervroegde rijping van de pruimen op deze onderstam is maar heel beperkt of in het geheel niet aanwezig. Het blijft dan ook moeilijk om dit te claimen voor deze onderstam. De vraag blijft waar deze claim vandaan komt en of het iets met de (niet perfecte) verenigbaarheid te maken heeft. Ook het feit dat de bomen niet echt massaal dragen heeft bij pruimen altijd enige effect op het pluktijdstip. Bij dunner hangende bomen kan duidelijk eerder geplukt worden. Voor een eerlijk vergelijk zou dan ook in ieder geval teruggedund moeten worden naar eenzelfde niveau van dracht.

Verenigbaarheid

compatibiliteit van alle pruimenrassen met Ferlenain blijft een merkwaardig gebeuren. Onverenigbaarheid is sowieso een moeilijk te begrijpen verschijnsel. Onder makkelijke groeizame omstandigheden kan een combinatie van een bepaald ras en een onderstam goed functioneren. Eenzelfde combinatie onder

stressachtige omstandigheden kan wel problemen geven en zelfs tot plotseling afsterven leiden. Factoren van stress kunnen zijn een sterke dracht waardoor er minder voeding naar het wortelstelsel getransporteerd wordt maar ook de klimatologische omstandigheden. Het is bekend dat bepaalde combinatie in mildere zeeklimaatgebieden (Engeland en Nederland) goed functioneren maar dat die bij meer landklimaat omstandigheden bezwijken. Of een ras en een onderstam compatibel zijn moet dus onder zware omstandigheden uitgetest worden. Bij jonge bomen die aanvullend water krijgen en die nog niet in situaties zijn geweest van een overproductie kunnen dus eigenlijk niet beoordeeld worden of hun volledige verenigbaarheid. Bij de nieuwe percelen is dat tot nu toe het geval.

Wijnpruimen geven altijd al een hele aparte vergroeiing waarbij de onderstam opvallend veel dunner is dan het ras. Dat is ook bij Ferlenain het geval.

Opvallend is ook dat de onderstam hier en daar niet alleen opslag geeft maar dat er rechtstreeks vanaf de onderstam nog scheuten ontwikkelen vanaf het gedeelte dat boven de grond is geplant.

Bij de twee oudere percelen zijn al bomen gerooid en kapot gegaan en zijn duidelijke aanwijzingen van onverenigbaarheid door uitval en door beoordeling van de entplaats op de mate van volledige vergroeiing.

Het eerdere advies om bij risicovolle rassen een tussenstam te gebruiken voor onze klimatologische omstandigheden blijft dan ook een veilig advies.

Conclusie

Al met al valt het op dat bomen op Ferlenain op zich een gezonde combinatie vormen en weinig last hebben van uitval. Complete volledige verenigbaarheid is niet te garanderen hoewel er dus bomen zonder tussenstam geplant zijn. Of de bomen als gevolg van de onderstam eerder rijpen is ook moeilijk te bevestigen.